

PER QUÈ VAIG TORNAR A LA FE
QUATRE TESTIMONIS

1. DÉU EM BUSCAVA	3
2. UN COMIAT INTERROMPUT	11
3. LA INTRIGA DE DÉU INSTAL·LADA AL COR	17
4. HISTÒRIA D'UNA SEDUCCIÓ	23
PER REFLEXIONAR	31

En el pròleg al llibre que vam publicar recentment (AA.VV., *Què crec? Com crec? Per què crec?*, CiJ, 2008) intentàvem fer una breu anàlisi del que ha estat la ràpida caiguda de la fe en l'Espanya nacional catòlica, i dels diversos camins per on ha anat portant els seus protagonistes. Hi dèiem que en alguns casos s'ha donat un retorn a la fe i anunciàvem dedicar un Quadern a testimonis d'aquesta "tornada a la fe".

Es tracta només de testimonis que voldrien ser escoltats amb respecte, però que no pretenen fer cap mena de proselitisme. Sabem prou com són d'inescrutables els camins de Déu i tota la bondat que es va acumulant en cada una d'aquestes recerques, doloroses a vegades, però més plenes de Déu del que potser pensen els seus mateixos protagonistes.

Llegiu-los, doncs, com a textos allunyats de tota polèmica, que només demanen un temps serè d'escolta. En constatem la diversitat i agraïm a les autores i a l'autor el seu coratge.

INTERNET: www.fespinal.com • Dibuix de la portada: Roger Torres Aguiló • Edita CRISTIANISME I JUSTÍCIA • R. de Llúria, 13 - 08010 Barcelona • tel: 93 317 23 38 • fax: 93 317 10 94 • info@fespinal.com • Imprimeix: Edicions Rondas S.L. • ISSN: 0214-6509 • ISBN: 84-9730-206-0 • Dipòsit legal: B-53.646-08. Febrer 2009.

La Fundació Lluís Espinal li comunica que les seves dades procedeixen del nostre arxiu històric pertanyent al nostre fitxer de nom BDGACIJ inscrit amb el còdi 2061280639. Per exercitar els drets d'accés, rectificació cancel·lació i oposició poden dirigir-se al carrer Roger de Llúria, 13 de Barcelona.

1. DÉU EM BUSCAVA

Laura (Barcelona)

Em dic Laura. Vaig néixer a Barcelona, al barri de la Vall d'Hebron i vaig anar a una escola a Horta: les Dominiques. Era una escola de nenes, però l'exclusivitat femenina va acabar a 8è de bàsica; a 1r de BUP, ja hi van entrar els nois.

A l'escola vaig aprendre religió i em van parlar de Jesús, però d'una manera diguem-ne "històrica": com algú que va viure fa 2.000 anys, va fer una sèrie de coses (miracles), va morir crucificat, i va ressuscitar. De la mateixa manera que a classe d'història et parlen de Napoleó. D'altra banda, la religiositat que jo vaig rebre era de ritus i de celebracions, però mai ningú no m'ensenyà a adreçar-me i pregar a Déu, a Jesús o a l'Esperit Sant. I aquest últim, òbviament, mai vaig entendre exactament quin paper hi jugava, en tot plegat. Com tocava en aquell moment, a l'edat de 7 o 8 anys, em vaig preparar per a la Primera Comunió, de la qual recordo sobretot el moment de la confessió (quina feinada a trobar-me pecats!) i els nervis del dia.

Més o menys als 11 o 12 anys vaig començar a anar a l'esplai Turons. Al principi teníem el local al barri de Les Corts i després ens vam traslladar al de Sants. Era un esplai laic i molt catalanista, d'on vaig treure moltíssimes coses; valors, que en dirien avui dia: l'amistat tant dins d'un grup com de manera individual, l'amor per la natura, l'esforç, l'estima al país, el respecte a la muntanya. També en vaig treure unes vivències i unes experiències personals que no he trobat mai més a cap altre àmbit de la meua vida. Hi vaig romandre fins als 20 anys,

després de fer de monitora durant dos anys.

En el decurs d'aquest temps, la pràctica de les celebracions religioses –bàsicament anar a missa els diumenges– va anar disminuint fins a desaparèixer. No va ser una decisió que jo prengués conscientment, sinó més aviat una inèrcia de quelcom que no té cap mena de sentit i que finalment cau pel seu propi pes. Jo mai no vaig sentir que tingués fe, tampoc la demanava. Mai no vaig tenir al meu voltant (ni en amics ni en família) una vida de fe, així és que, conforme

vaig anar creixent, vaig deixar l'escola i vaig començar a triar les meves diversions, grups d'amics i compromisos, la fe i el cristianisme, senzillament no entraven a les travesses.

Als 18 anys començo la carrera de Dret a la Universitat de Barcelona. Va suposar per a mi un xoc tan important que pràcticament em va costar el primer any de carrera d'acostumar-m'hi. Aquest impacte va ser degut bàsicament a dos fets: en primer lloc la gran llibertat que hi vaig trobar, el fet que ningú no em conegués ni sabés res del que feia o deixava de fer; i, en segon lloc, la gent tan diferent respecte al que havia estat el meu entorn fins aleshores. Durant aquests anys i amb algunes de les persones que conec a la facultat, tinc contacte per primera vegada amb el món de les drogues, no pas perquè m'atregui sinó perquè el tinc al meu voltant i relativament a prop. De sobte, els porros i d'altres substàncies, fins a aquell moment totalment desconegudes, es tornen quotidianes. De tota manera, la meva relació personal amb les drogues no té massa transcendència ni història: la primera vegada que vaig voler provar un porro, després de tres calades vaig caure rodona a terra.

Són els anys del descobriment de les discoteques i de la nit en general. De ballar fins a altes hores de la matinada. M'agradava moltíssim ballar, de fet encara m'agrada i, a més, hi tinc traça. Són uns anys, també, en què descobreixo que agrado als nois, que allí on vaig sempre hi ha algun noi a qui enamoro. Això em fa sentir important, però també moltes vegades m'incomoda. Són anys en els quals, amb un grup d'amics,

ens agrada anar a les festes majors importants dels pobles de Catalunya: les fires de Girona, el Mercat de Música Viva de Vic, la Fira del Teatre de Tàrraga, la festa major de La Bisbal, etcètera, i també són els anys de naixement i apoteosi del rock català.

La religió, la fe, el fet de creure o no creure en Déu és quelcom que no visc i si em faig preguntes sempre és en el pla teòric, racional, mai com a vivència. No hi ha ningú del meu entorn que en tinguí cap experiència, i els amics que tenen uns pares creients s'hi refereixen sempre en un to crític i despectiu. A mi, si bé sempre em produeix un enorme respecte tot allò que té a veure amb Déu (recordo que deia: no sé si existeix o no existeix, però sense saber-ho m'inclino a dir que sí), és una cosa "passada de moda" i ni em plantejo que pugui tenir res a veure amb la meua vida.

La veritat és que jo els recordo com uns anys molt macos, els anys de les primeres experiències de moltes coses (per a algunes estava preparada, per a d'altres, no). Uns anys molt intensos perquè sovint pensava o sentia que tot allò que m'anava trobant pel camí era més dur i més inhòspit del que m'hagués imaginat. No tenia res a veure amb el món on m'havia educat i havia crescut, i sovint em sentia desbordada per allò que descobria i em tocava viure.

Ara bé, durant tots aquests anys, hi ha una cosa a la meua vida que no funciona bé: les meves relacions sentimentals. Aparentment, tinc el que s'ha de tenir per "triomfar": sóc una noia alegre, atractiva, ballo bé i sóc desimbolta en les meves relacions personals. De fet, conec alguns nois que, tot i no aprofun-

dir en la nostra coneixença, em proposen relacions diguem-ne “serioses”; però hi ha quelcom que me n’allunya; és una contradicció perquè, si bé ho desitjo, quan ho tinc al davant, ho refuso. I això em fa sentir insegura de mi mateixa.

Als 27 anys, començo una relació molt important. És la primera vegada que tinc consciència d’haver-me enamorat, però tot acabarà uns nou mesos després en un trencament les conseqüències del qual arrossegare durant molt de temps i que marcaran els anys següents d’una manera determinant. A la meva inseguretad anterior, s’hi afegeix aquest fracàs. També m’acompanya una sensació de pèrdua, de no saber “viure”, de no saber què és el que he de fer de la meua vida i, sobretot, de no aconseguir ser feliç i no saber cap a on tirar per ser-ne. No és una depressió, és més aviat una inquietud vital que, a vegades, es tradueix en un sentiment de culpa, de recriminació cap a mi mateixa per no saber fer les coses ben fetes o, senzillament, per ser d’una determinada manera o tenir un caràcter fort.

Al costat de tot això tinc unes fortes ganes de trobar la felicitat, de trobar el sentit de la meua vida i de sentir-me més a gust i conforme amb mi mateixa. Així és que, aconsellada per una familiar, vaig iniciar una teràpia anomenada sofrologia i, durant un temps, em va anar molt bé. Fins i tot estava eufòrica. Alhora, també començo a conèixer una mica el *reiki* i, a través de llibres que em recomanen amigues o conegudes, entro en el món de les energies. De tota manera, no m’acaba d’interessar massa, i sempre em pregunto «qui és aquesta

persona per escriure això, o qui és aquell per dir-me això altre». Malauradament, tot això em distreu o capta la meua atenció durant un temps, però després em torno a sentir exactament igual de perduda, d’insegura i de culpable com abans de començar.

Així és que després d’uns anys sento que la meua tristesa i no saber cap a on he de fixar la meua mirada per tirar endavant una vida feliç, em segueixen acompanyant i, a més, tinc com un gran buit interior, un buit que fins i tot sento físicament. Recordo que a vegades pensava: «si em fan una radiografia entre els pits i el melic, sortirà que no hi tinc res». I és un buit dolorosíssim.

I començo a pensar per dintre meu: «I si el que et passa és que no tens Déu a la teua vida? I si resulta que necessites Déu?». Són preguntes que em plantejo com a última instància: mai fins a aquell moment havia pensat que pogués existir un Déu que d’alguna manera pogués actuar a la meua vida. Però, més enllà de fer-me aquestes preguntes, no sé per on haig de començar a buscar. Sí que tinc clara una cosa i és que buscaré dins el cristianisme per dues raons: no em veig amb cor de començar a informar-me de totes les religions i, d’altra banda, sóc conscient que la meua formació i la meua cultura són cristianes i per tant allò que hi trobi segur que ho sentiré més proper que si prové de qualsevol altra religió.

Però això és l’únic que tinc clar, la resta són tot dubtes, pors i prejudicis. Em fa por acostar-me a una església plena de gent gran, carca i beata; em fa por no tenir un grup d’amics “enrotllats” i d’avantguarda; em fa por que em vul-

guin canviar la meua manera de vestir i que allí on vagi m'hagi de vestir amb faldilles llargues, camises tancades fins al coll i roba ampla (sóc presumida... què hi farem!); em fa por trobar-me moralistes que em facin sentir més culpable del que ja em sento, i també... tinc el meus dubtes que realment creure en Déu pugui canviar la vida d'una persona, en el sentit que una cosa és creure en Déu i l'altra el dia a dia que em toca viure.

em va mirar
amb aquells ulls tan alegres
i plens de vida que té,
i em va respondre:
«És Déu
que t'està buscant a tu»

Ara bé, tot el meu entorn és laic i no em puc adreçar a cap amic que em pugui ajudar. Però tinc una tieta, la Lluïsa (una de les germanes de ma mare), que és una persona creient, i d'una manera que a mi sempre m'ha cridat l'atenció: i és que es veu en la seva vida que és una persona de fe. Així, doncs, una nit vaig a sopar a casa seva; quan tothom ja ha marxat, m'hi adreço i, mig avergonyida, mig atemorida, li explico la meua inquietud esperant que m'entengui i em doni la "fórmula magistral". No em dóna la fórmula, però em parla de Jesús amb una alegria als ulls i a la cara que jo no li he vist mai. Allò de què em parla em sona molt estrany, i fins i tot llunyà, i no ho entenc massa, tot i que m'a-

grada escoltar-la i veure que s'ho creu, de veritat! Intueixo que no em parla per coneixements, sinó que allò realment s'ho creu. I això em deixa colpida.

De tota manera, li dic que tot allò a mi encara em sona molt llunyà i intueixo que primer he d'arribar a creurem'ho. El meu neguit és com puc arribar a creure en Déu. Què he de fer per tenir fe. Recordo que a una amiga meua, que viu a Boston i amb qui sovint ens escrivim missatges electrònics, li dic «t'imagines que tinc fe?». No sé massa què vol dir aquesta paraula, ni què s'ha de fer per tenir aquesta fe, ni quin abast pot tenir a la meua vida.

La meua tieta em comença a adreçar a diferents llocs i persones per veure si em poden ajudar: primer a un capellà que m'espanta perquè, al primer Déu-vos-guard, em fa confessar; després, vaig a unes pregàries a la catedral que ja donen per sabuda o per adquirida la fe i no és el que jo necessito en aquell moment. Fins que m'adreça a una amiga seva: la Mercè.

Vam quedar de veure'ns un dia a Barcelona, a una plaça del barri de Sants. Ens vam trobar a una bar d'aquests de barri, vellot i deixat. Recordo que hi havia una tele a tot drap perquè hi feien futbol i jugava el Barça, i el bar estava ple de fum i de gent cridant. I en una taula, al bell mig d'aquest ambient, la Mercè i jo prenent una camamilla. No recordo ben bé què li devia explicar, imagino que li devia fer un resum de tot allò que he escrit fins ara, sobretot de la meua inquietud i dels meus dubtes. En un moment donat, li vaig dir: «És que crec que estic buscant Déu». La Mercè em va mirar amb aquells ulls tan alegres

i plens de vida que té, i em va respondre: «No Laura, és Déu que t'està buscant a tu».

No m'ho hagués pogut imaginar mai de la vida que podria escoltar una frase com aquesta. Ni mai de la vida m'hauria pogut passar pel cap que tot un Déu, creador de l'univers, del cel i de la terra, em pogués estar buscant a mi, pobre persona, totalment perduda, que no sabia ni com retrobar-se a si mateixa, ni quin camí agafar ni què havia de fer de la seva vida. Tot un Déu buscant-me a mi? Molt bonic, massa bonic per creure-s'ho!

Però... en els ulls de la Mercè, en la seva veu, en la seva manera de mirar-me, d'escoltar-me i de parlar-me hi havia una creença profunda i viscuda en allò que m'estava dient. No era només que m'ho digués, és que em transmetia que ella s'ho creia, allò, i aquesta fe em captivava.

Ara bé, jo seguia cercant, potser amb un punt més d'esperança o d'alegria després de la conversa que havia tingut amb la Mercè; seguia creient que sense fe no podia entendre ni viure en veritat. I seguia la meva recerca anant a les palpentes.

Aquell mateix any, cap al mes de maig, potser va ser per la Pentecosta, la Mercè em va convidar al poble de Matadepera a una trobada que feien un grup de cristians en una casa d'espiritualitat que hi tenen els carmelites. Em va donar tota llibertat d'anar-hi o no anar-hi. Així és que va arribar aquell cap de setmana i, com que era dissabte i no tenia res millor a fer, vaig decidir d'anar-me'n a la casa dels carmelites. Aleshores vaig pensar: «Què hi fas aquí,

Laura? Què se t'hi ha perdut, en aquesta casa? Què hi pintes tu, en aquesta trobada de creients? Et sentiràs raríssima!». I vaig girar cua decidida a tornar-me'n cap a casa. Però una nova veueta em va dir: «No senyor, Laura, no te'n tornis a casa amb les mans buides».

Vaig entrar-hi. La gent que hi havia em va oferir una acollida molt càlida i això em va reconfortar i donar confiança: ningú no em va demanar per què havia arribat tan tard, ni em van preguntar si m'hi quedaria. Només vaig rebre l'alegria de veure'm entre ells. Hi havia molta gent fent cua a unes escales que baixaven cap a un porxo. A l'última senyora de la cua li vaig demanar què esperaven i ella em va respondre: «*Nos vamos a confesar*». I, tot seguit, va afegir: «*¿Y tu?*», i jo li vaig respondre: «*Ui, ¡no! ¡Yo, no!*», però no em vaig moure del seu costat mentre la cua anava avançant. Així és que li va tocar el torn a ella, i en sortir em va dir: «*Venga mujer, ¡entra!... ¡te quedarás muy bien!*». I vaig entrar dins.

Era una habitació petita, amb una finestra per on entrava molta llum i una taula no gaire gran, on hi havia un home, petit, amb una hàbit de color marró. Però allò que em va colpir més va ser la mirada d'aquell home: uns ulls blaus petits i vius, amb una mirada que transmetia una tendresa i una comprensió molt grans. Crec que les persones que van conèixer Jesús devien sentir amb escreix allò que jo vaig sentir en sentir-me mirada per la misericòrdia, perquè és això el que vaig sentir.

En un instant vaig saber que aquell home em veia per dintre amb una mirada sense cap mena de retret, amb molta

estima i plena de perdó. Em va costar una mica començar, però la confiança en ell em va empènyer a dir-li en veu alta, a confessar-li, què era allò que tan mal em feia dins el meu cor. Ell m'escoltava i em mirava amb aquells ulls plens de comprensió i de misericòrdia, sense dir-me res, i quan vaig haver acabat em va respondre: «Mira, Laura, Jesús va lliurar la seva vida per tots nosaltres i també per tu». Les llàgrimes van començar a caure, amb timidesa, i em va sorprendre, perquè feia molt de temps que no plorava. De nou algú em deia una paraula que em feia creure que jo, la Laura que viu a Barcelona en el segle XXI, sóc tinguda en compte per Déu. Després em va posar les mans al damunt de cap i em va dir que els meus pecats em quedaven perdonats. També em va posar com a penitència resar dos Parenostres quan tingués un moment de tranquil·litat. Un cop vam haver acabat, vaig tornar on era tothom, vaig dinar amb ells, em vaig acomiadar de la Mercè i vaig tornar cap a casa.

conforme anava resant,
vaig anar veient i sentint
que cada paraula s'omplia
de tot el seu sentit,
que cada frase es feia vida
en la meva vida

Aquell mateix vespre, era amb l'ordinador a la taula del menjador estudiant (estudiava Humanitats a la UOC) quan vaig recordar les paraules del capellà i

vaig sentir el desig de resar aquells dos Parenostres. Conforme anava resant, vaig anar veient i sentint que cada paraula s'omplia de tot el seu sentit, que cada frase es feia vida en la meva vida. Ahora plorava, amb un plor de molt dins, amb un plor alliberador. Un cop vaig haver acabat, vaig adonar-me que m'havia quedat sense força, vaig intentar agafar un llapis que tenia sobre la taula i no vaig poder, tampoc em podia aixecar de la cadira. No tenia força, però em sentia lleugera. No em vaig espantar gens malgrat que no sabia què em passava. No sé quanta estona vaig estar així, però sí que sé que vaig romandre tranquil·la i, a partir d'un determinat moment, em vaig poder alçar i anar-me'n a dormir.

Després d'aquesta experiència, però, no havia canviat res ni en la meva vida ni en la meva fe. Si bé ara, passat un temps, sí que puc dir que tant la trobada amb la Mercè com la confessió han estat els dos moments importants en la meva conversió, sense que les coses haguessin canviat radicalment d'un dia per l'altre. I jo seguia en recerca de la fe, i així va ser com, de nou, a través de la meva tieta Lluïsa, em vaig assabentar d'unes trobades que es feien a Sant Ramon de Penyafort, a la Rambla de Catalunya de Barcelona, que en diuen «Tornar a creure», i em va semblar que es devia acostar bastant a allò que cercava des de feia temps. Un dia m'hi vaig atansar, i de nou la sorpresa va ser allò que hi vaig trobar: dos capellans que parlaven un llenguatge que s'entenia, cap mena de retret ni de judici, cap exigència de compromís, no donar per sabuda ni acceptada cap mena de fe, ans al con-

trari, començant a explicar les coses des de zero. De les trobades a les quals vaig assistir, recordo la de Maria Magdalena al sepulcre, quan Jesús ressuscitat la troba plorant i li diu: «Dona, per què plores?». Aquesta frase la vaig sentir en mi mateixa, com si Jesús em digués: «Laura, per què plores?», i un desig molt gran dins meu d'explicar-l'hi i, alhora, una gran pau... com si realment algú m'hagués escoltat, perdonat, acollit... i ja no s'ha mogut del meu costat. Allò que sembla impossible, però que és veritat.

He seguit fent camí en els darrers quatre anys i la meva vida ha donat una volta com un mitjó, no de cop, sinó de mica en mica, i això m'ha permès encaixar la fe en la meva vida i fer, a poc a poc, que la meva vida sigui una vida de fe. En un principi, em sentia com una mica dividida: allò que vivia per dins no s'adeia amb la meva vida exterior, pràctica. Ara bé, Jesús ha permès que al meu ritme, i a mesura que m'anava sentint

més forta i amb una fe més arrelada, pogués anar canviant la meva forma de viure i d'entendre la vida. Ja no sóc la d'abans. La recerca i trobada de Jesús ha suposat una retrobada amb mi mateixa i això ha estat una altra sorpresa i un regal que he rebut: a mesura que descobria Jesús, m'he anat retrobant a mi mateixa.

Un altre dels regals que m'ha donat la fe ha estat tenir un cor més net. Jo crec que l'amor de Déu neteja els nostres cors, com si els donés brillantor (sempre m'imagino Déu amb un cotó fluix blanc a la mà traient la brutícia del nostre cor, allò que no el deixa brillar amb tota la força que Ell ens ha donat). Estimant-lo a Ell se't renoven les ganes d'estimar, i unes ganes i una manera d'estimar més autèntiques, més d'acord amb allò que ens va predicar Jesús, i he vist que, malgrat la meva feblesa, si jo l'estimo a Ell, Ell farà que jo pugui estimar els altres.

2. UN COMIAT INTERROMPUT

Antón (Bilbao)

Vaig néixer a mitjan segle passat a Bilbao. En una família cristiana o, millor, "catòlica, apostòlica i romana". Per aquest motiu em vaig educar en un col·legi de religiosos i en un ambient que no crec necessari descriure.

En el darrer any de col·legi vaig decidir apartar-me'n, allunyar-me per sempre de tot allò que significava ser catòlic, i oblidar tanta por com havia suportat des dels quatre anys per la violència incontenible, més aviat a vessar, del judici irat del Déu descrit i exercit per suposats educadors. Encara avui en dia, gairebé quaranta anys després, els recordo amb gran malestar i tristesa.

Vaig encertar en la meva decisió, ja que va significar recuperar grans dosis de pau. Mai més no havia d'acceptar les amenaces dels qui es deien servidors de Déu, i que es creïen superiors als qui no abraçàvem el celibat. I és que, si de viure bé es tractava, ells ho feien més que raonablement, fins i tot, vaig patir l'intent d'agressió sexual d'un d'aquells personatges. N'hi havia de bons, d'altres eren vividors, implacables i violents. Hi havia de tot, però el resultat fi-

nal és el descrit. Així ho vaig viure o, millor, així ho vaig patir. I encara em fa mal recordar-ho.

Vaig encertar de ple: vaig recuperar pau interior, i la meva autoestima va patir un notable impuls. Cal dir que negar-me a «anar a missa cada dia» al col·legi, en aquells temps, no va ser decisió fàcil i va dur conseqüències: em van expulsar del col·legi, després de tretze anys de ser un alumne exemplar, tímid, submís i bon estudiant. A casa es va pro-

duir una commoció increïble, només compensada, en part, per tractar-se del mes d'abril, a poc més d'un mes dels exàmens de preuniversitari i perquè un jesuïta es va oferir per acompanyar-me durant aquest temps com a ensenyant. Sospito que els meus pares (sobretot el meu pare) van valorar que era millor que acabés en pau el batxillerat. Vaig aconseguir aprovar-lo notablement i, amb la universitat com a horitzó, les aigües van tornar a mare (sobretot perquè un germà patia una malaltia que ocupava –i distreia– el cor dels meus).

Vaig decidir ser advocat i economista malgrat que el psicòleg del col·legi m'animava a estudiar enginyeria aeronàutica (per les meves suposades i inexistents dots per a les ciències exactes i experimentals). Però vaig voler dedicar la meva vida a defensar els que patissin les injustícies dels més forts i del poder. Així vaig accedir a la universitat dels jesuïtes de Deusto, de gran prestigi professional a tot Espanya.

Amb tot, mai no vaig arribar a odiar aquell Déu: sempre em va quedar l'esperança que, si existia, «era Amor», tot i que no amb mi.

No crec necessari descriure l'ambient sociopolític i les connotacions religioses i morals d'aquells anys finals dels seixanta, durant els quals l'Església, aliada amb el poder polític del general Franco, es va convertir senzillament en la meva adversària i, a poc, en la meva enemiga.

Van arribar el Papa Joan, el Concili Vaticà II, els capellans obrers, la defensa dels drets humans i dels més pobres, i els vaig conèixer de primera mà, tot i que ja era tard, almenys, per a mi.

Vaig estimar aquests germans capellans que, a part de compartir hores de converses, inquietuds i molta esperança amb mi mateix, em van defensar i acollir amb greu risc per a les seves persones i sense demanar-me res a canvi. Durant més d'un mes em van amagar de la policia que, mesos després, em va detenir i empresonar, amb greus perjudicis per a ells. Alguns es van secularitzar, però la majoria va continuar la seva labor pastoral defensant els pobres, els obrers, els emigrants vinguts d'altres terres de l'Espanya pobre que tanta ajuda necessitaven.

Van comptar amb la meva solidaritat i la meva gratitud immensa, el meu alè i la meva amistat, però no amb la meva fe: mai no me la van exigir, i em van estimar igualment. Mai no podré pagar aquell deute d'amor.

Un exemple de vida, però no una vida exemplar

He volgut dedicar tota la meva vida a la meva professió com a advocat i economista i, a través d'ella, a qui vaig considerar que millor podia defensar atesa la meva formació: els treballadors. I m'he dedicat per aquest mateix motiu, a la defensa del treball i la dignitat en el treball, el problema de la sinistralitat laboral i, sempre, sempre, a les pràctiques de “bon govern” i la responsabilitat social corporativa, és a dir, a l'ètica a les empreses. Des de fa més de trenta anys estic dedicat en cos i ànima a la denominada “economia social” (cooperatives, societats laborals, etc.). És a dir, a projectes empresarials «basats en les persones» (com bé defineix el meu admirat

i estimat Koldo Saratxaga a les seves obres *Sinfonía o Jazz* i *Un nuevo estilo de relaciones*). Projectes (llegeixi's "empreses" a la terminologia habitual, que alguns desitgem veure superada) en els quals les persones protagonitzen i lideren el seu propi projecte professional, eradiquen tota temptació d'una gestió jerarquitzada o piramidal, i la basen en equips multidisciplinaris en els quals llibertat i responsabilitat s'entrellacen inseparablement. El fil conductor d'aquests equips és la comunicació, juntament amb valors compartits, com la solidaritat, la justícia, la democràcia, la participació, el compromís amb l'entorn social i el medi ambient. Projectes que creixen i aconsegueixen, a més a més, rendibilitat econòmica, és a dir, competitivitat i eficiència. Perquè, creure en les persones i permetre que desenvolupin la seva capacitat de crear en equip compartint valors, genera uns resultats inesperats i perfectament demostrables (em remeto a les dues obres que he citat i a l'experiència que visc diàriament al nostre despatx).

Aquests projectes s'adapten a una "economia globalitzada", expandint-se per la Xina i l'Índia, Mèxic o Brasil, Marroc o Sud-àfrica, països en els quals s'implanten amb vocació de permanència, no per furta els seus recursos i expatriar plusvàlues o espoliar-los, sinó per desenvolupar un projecte comú més gran i millor, compartint també valors, cultura i dosis d'esperança cada dia més grans.

Quan vam inaugurar la planta de Brasil, va coincidir amb la greu crisi econòmica que aquest país va patir fa uns anys. Tan greu que es va decidir no posar-la en funcionament fins que el pa-

norama econòmic ho permetés. Però, i les persones? Estaven contractades, s'havien format venint al País Basc (on hi ha la seu social) per a conèixer aquest nou model de gestió. La resposta la van donar les persones de la cooperativa i de tots els seus projectes de l'exterior: es pagaria –i es va pagar– a les persones de Brasil el seu salari complet tot i que no es pogués obrir la fàbrica. Van ser més de sis mesos, i avui la planta de Brasil és una de les que aporta més riquesa al projecte global.

A Mèxic es van apujar els salari (tan baixos eren) i en tots els projectes tot-hom participa dels resultats (o beneficis) econòmics, en justa contraprestació pel seu esforç i compromís. Els exemples són interminables. Aquest breu apunt, a més a més d'autobiogràfic, pretén aportar un granet d'esperança als qui consideren, entristits, que l'economia de mercat i l'actual globalització no tenen alternativa. La tenen. I han de tenir-la perquè són, senzillament, injustes i cruels envers els més desfavorits, als quals no se'ls dóna cap oportunitat per créixer i demostrar les seves aptituds i possibilitats mentre veuen morir de gana les seves famílies. Per tot això, ni jo ni els que estem compromesos en tan bellíssima experiència necessitem de l'Església i de la seva la fe. Les vaig oblidar o vaig creure fer-ho, ja que sabia diferenciar la vida d'un ésser humà de qualsevol altra (tot i que aquestes altres estiguessin millor retribuïdes socialment i econòmicament).

I així, a poc a poc, també com a professor universitari, conferenciant i estudiós, vaig conformar una vida que, malgrat tot, no em feia feliç.

La cruïlla

No ser feliç i tenir-ho tot va constituir la meva realitat. Contradictòria, tal vegada, però així va ser. Com a home del primer món era ric. Com a espòs, pare, germà i amic rebia (i rebo a diari) tanta vida com em permetia la dedicació a un treball extenuant i exclouent, gelós fins a no permetre res que ho interfereixi.

no ser feliç i tenir-ho tot
va constituir la meva realitat.
Contradictòria, tal vegada,
però així va ser

Tant és així que vaig dedicar més de cinc anys, que es diu aviat, a una teràpia que em va permetre descobrir o recordar tantes i tantes coses oblidades o amagades. Van ser cinc anys molt difícils, en els quals vaig plorar més que en la resta de la meva vida. Sortia al carrer amb els ulls més nets i silenciós, molt silenciós, sense ganes de parlar amb ningú. Amb el temps vaig decidir no tornar al treball els dies de teràpia. Llavors feia una passejada abans d'arribar a casa, on la meva dona aconseguia que els fills i el telèfon no interrompessin un silenci que tant necessitava. També ella va viure la teràpia com un moment difícil però esperançador. Com no l'he d'estimar!

Vaig descobrir algunes ferides rebudes i d'altres que vaig infligir als meus germans i, finalment, el perquè d'un cor cuirassat per no permetre que em tornessin a fer mal, però incapaç de donar

caliu als qui pateixen el fred de la solitud, la pobresa, la malaltia o l'oblit.

I va començar una recerca desordenada, sense cap rigor. No sabia què fer ni a qui acudir, però vivia la meva solitud i el meu buit amb desassossec i mala consciència, de tant com podia gaudir i no ho feia. Vaig suplir desconcert i impotència amb esforç, tenacitat i obstinació. I vaig buscar, buscava..., no sé què i només amb la meva solitud. Sol.

Em vaig acostar a alguna formació política, però la temptativa va quedar en això, no vaig arribar a trucar a cap porta. Vaig treballar modestament en una ONG. Em vaig aproximar, molt intel·lectualment i una mica menys físicament o personalment, a la maçoneria.

Però no, no es tractava d'això, tot i que aquesta darrera experiència em va recordar el Papa Joan, el Concili Vaticà II... En un primer moment vaig voler treure'm de sobre aquesta peregrina idea. Però un dia, parlant amb un company d'universitat, em va suggerir amb extrema prudència que anés uns dies de retir a Javier, a Navarra, acompanyat si ho desitjava per algú que conegués.

Francament no sé com va poder ser: era juliol, el mes de més treball al nostre despatx, perquè en els projectes per als quals treballem desitgen treure's de sobre tot allò pendent abans de prendre's les vacances d'estiu. Tant que no només no tenim jornada partida sinó que, quan arribem a casa, és de nit, i això que al juliol els dies són llargs.

Així, en plena bogeria de treball, vaig arribar a Javier una mica incrèdul, enfadat amb mi mateix per un caprici així, preocupat per allò que deixava i inquiet i recelós pel que m'esperava.

Finalment vaig decidir aprofitar quatre dies inesperats de vacances en el silenci de Javier, sol i enmig de la natura.

A casa

No puc, malauradament no sé descriure amb un mínim de precisió què i com va succeir. Però de la mà d'un jesuïta al qual acabava de conèixer, i que ja per sempre serà amic, em vaig limitar a obrir els ulls, vaig alliberar l'oïda i el meu cor va recuperar assossec i es va commoure.

El silenci, les llargues passejades, la lectura i poder explicar la meva experiència d'aquells moments em van permetre descobrir que només, però no conscientment, havia tornat a la "Casa del Pare" i que la seva acollida era entusiasta i contagiosament alegre. Així va ser i així ho vaig viure. I la cuirassa que rodejava i protegia el meu cor es va desintegrar immediatament. El meu cor de carn va sagnar i es va esponjar, càlid i commogut, però feliç. I els meus ulls el van veure, vaig notar la seva carícia i calor, la seva abraçada infinita, i vaig comprendre que mai no trobaria amb la raó el motiu de la seva infinita misericòrdia i la seva capacitat de perdó.

Així vaig re-conèixer el Jesús que no anuncia el judici implacable de Déu, sinó la proximitat del Pare que perdona. Al Regne de Déu en el qual els pobres són els seus preferits perquè misericòrdia i compassió engloben el nucli del seu missatge, tanta és la seva bondat. Perquè la seva justícia no és la justícia humana en la qual ha de tenir primacia la imparcialitat, sinó la de Déu, que afavoreix el més dèbil.

No és un camí senzill. Com diu Javier Vitoria (prevere, teòleg i company d'universitat, amic de l'ànima i germà estimat), el recorro amb «amor i amb tremolor», tan dèbil i ignorant em reconec.

em vaig limitar
a obrir els ulls,
vaig alliberar l'oïda
i el meu cor va recuperar
assossec i es va commoure

Només han transcorregut set anys, i ja no puc viure sense Ell, malgrat el que m'avergonyeixen les meves limitacions, els meus "pecats" i, sobretot, la meva indiferència, sens dubte el pitjor de tot. Però el visc i el sento al meu costat i en Ell penso. No necessito, la major part del temps, fer "un acte de fe", ja que sé que m'acompanya i que em dona el seu amor.

Cada dia em fa més feliç compartir "comunitat" amb els seguidors de Jesús de Natzaret. Entre elles i ells he trobat exemples d'humanitat admirables i emocionants. La seva acollida va ser tan senzilla com càlida. Fins em fan creure que sóc un més, un d'ells, jo que em sento i reconec com el darrer i tal vegada el menys indicat. No em sento digne, malgrat la seva paraula. Així han anat desapareixent el buit i la solitud, recupero grans dosis d'esperança, visc aquesta vida d'una altra manera i fins i tot la meva dona em comenta i percep el meu canvi (fet que mai no hagués imaginat i encara no sé en què ho aprecia o per què ho diu).

Vull estimar i ho faig, tal vegada perquè em sento tan estimat. I en aquest camí, l'amic que he citat m'acompanya alegre sempre i em consola en repetir-me que els meus dubtes, temors i decepcions, que n'hi ha, també són els seus; que la meva consciència és la primera de les fonts de les meves obligacions i que he de saber viure el perdó, jo que tant m'avergonyeixo de mi mateix.

I acabo

Em pregunto per què vaig tornar. Sens dubte perquè vaig voler estimar i perquè

vaig acceptar escoltar la seva paraula i notar la seva presència. I com ser-hi sempre hi és, des d'aleshores crec en el seu projecte de salvació.

Però quan el que escolto són les paraules d'alguns membres de la denominada jerarquia de l'Església espanyola i vaticana, sóc jo qui repeteix quelcom que ja vaig dir als disset anys: però, què hi faig jo aquí?

Només que ara tinc una resposta: participar del Regne de Déu, beneficiar-me del seu perdó i misericòrdia i saber (sense dubtar-ne ni un instant) del seu amor infinit, del seu amor de Déu.

3. LA INTRIGA DE DÉU INSTAL·LADA AL COR

Núria Delgado

M'han demanat un testimoni de la meva arribada a la fe en Jesús. No és pas la primera vegada que se'm fa aquest requeriment. Tot i que sempre em qüestiono si és que ho haig de fer, acabo donant resposta a la petició, perquè els arguments de qui m'ho demana solen ser convincents. Començaré amb un breu apunt biogràfic perquè us pugueu situar.

Vaig néixer al 1952 en el si d'una família catalana tradicional, de pocs recursos econòmics, com la majoria de famílies d'aquella època, just encara sota els efectes de la postguerra. Pel que fa a l'aspecte religiós, seguíem també la tradició general del moment: la meva mare exercia la pràctica religiosa (missa els diumenges, Via Crucis, Divendres Sant, processó del Corpus Christi...) i el meu pare no vaig saber mai si era creient o no, però com molts homes del moment, era el que familiarment i afectiva diríem un "menjacapellans". En aquest context vaig créixer i madurar jo. Podríem dir que seguia els costums de la meva ma-

re, em discutia amb el meu pare, però no sabia què deia quan deia «Pare nostre».

Recordo que cap als 16 anys vaig anar adquirint un punt de maduresa en què el Jesús de l'eucaristia va arribar a fer-se'm real: llegia els textos del Nou Testament, que va arribar a mi de mans del vicari de la meva parròquia, i vaig arribar a relacionar el Jesús de l'Evangelí amb el Jesús "del sagrari".

Precisament per això, per la lectura freqüent del Nou Testament, cap als 20 anys, vaig entendre que aquella utopia del Regne de Déu, que es desprenia de la meva lectura del llibre, no arribaria mai de mans d'aquella Església, que

desencisava els joves. Jo, com molts d'altres, havia dipositat les meves esperances, potser massa optimistes a causa del meu desconeixement, que en el marc del Concili l'Església seria capaç de renovar-se, de sortir del seu embolcall tridentí, per situar-se de ple a la segona meitat del segle XX. Llavors seria testimoni, en definitiva, dels signes dels temps: testimoni del Crist vivent.

altres concepcions
ideològiques
podien ser més eficients,
i podien satisfer
el desencís o la buidor
que em provocava
la institució eclesiàstica

Però no va ser així. Aviat obtindríem les primeres carbasses quan Pau VI, responsable de dur a terme la tasca conciliar tot just iniciada per Joan XXIII, publicà l'encíclica *Humanae Vitae* l'any 68, que marcava un pas enrere respecte a la tercera constitució del Concili, la *Gaudium et spes*. Sorprendrà, potser, que citi aquest fet, atès que hi havia moltes altres contradiccions, però per a una adolescent confiada, en una època en què no se'ns instruïa sobre la sexualitat humana i molt menys sobre la planificació familiar, i que, conseqüentment, teníem un criteri que ens estàvem construint personalment i, com a molt, compartíem amb les companyes a l'hora del pati, la lectura d'aquella encíclica va ser un bon gerro

d'aigua freda. La va llegir tothom i a l'institut va ser una revolta.

Això, als ulls d'una noia ja estudiant universitària i naturalment relacionada amb altres ambients que no eren precisament d'Església, em va anar fent adonar, i que se'm permeti la metàfora, que l'Església del meu país era un lent paquiderm, amb un pes específic important sobre les consciències, que evolucionava al pas d'una tortuga. L'Església dels pobres, dels petits, dels afligits..., l'Església de les Benaurances, no existia. En canvi, en aquells moments altres concepcions ideològiques podien ser més eficients, i podien satisfer el desencís o la buidor que em provocava la institució eclesiàstica. Em refereixo concretament al socialisme, que va arribar a mi, justament, a través de *Cristians pel Socialisme*. Aquesta opció, no pas política sinó com a concepció filosòfica d'allò que vol fer digna tota vida humana, és clau en el que passaria un dia a Moscou...

Així va ser com de mica en mica aquell principi de maduració en la fe es va anar esvaint fins que vaig arribar al punt de definir-me com agnòstica. Tampoc m'he situat mai en el camp de la negació absoluta de l'existència de Déu, perquè això requereix també una argumentació que a mi personalment m'ha semblat sempre del tot estèril, i em vaig aixoplugar en el «no m'interessa..., això no és propi de segle XX..., és la raó que ens dona arguments...», etcètera.

I així va transcórrer la meua vida, ignorant Déu i sense cap necessitat d'Ell, fins que l'última setmana de les meves vacances de l'any 1998 la sort em va conduir a Rússia, concretament a

Moscou i Sant Petersburg. Se'm fa difícil explicar què va passar allà, entre altres coses, perquè la meva experiència posterior supera amb escreix la d'aquells moments, però sí que puc dir que la visita al mausoleu de Lenin va ser l'inici d'una llarga experiència que acabaria donant un tomb de 180 graus a la meua vida. Allà dintre, en els escassos cinc minuts que permeten que duri la visita, se'm va fer present la meua història de joventut, i vaig sortir del mausoleu amb la intriga de Déu instal·lada al cor.

Jo era una *guiri* qualsevol que participava d'un viatge organitzat per un *tour operator* al qual em vaig afegir juntament amb tres amigues. No hi havia cap objectiu concret per part meua, simplement estava disposada a la sorpresa que el país m'anava a oferir. Però aquesta sorpresa no entrava dins dels meus càlculs; no estava sota el meu control.

Vam arribar a Moscou cap a mitja tarda, i ens van instal·lar en un macrohotel privilegiat, d'almenys catorze plantes, situat en plena plaça Roja, darrere de la catedral de Sant Basili. Des dels finestrals de l'última planta de l'hotel, on hi havia el menjador, podíem contemplar tota la panoràmica de la plaça Roja, amb la fortalesa del Kremlin a la nostra esquerra, i un petit monument (en relació a la grandària del conjunt), situat al bell mig de la plaça, que ens digueren que era el mausoleu de Lenin. Recordo com a molt espectacular la impressió del quadre només arribar. Vaig contemplar llargament la fotografia en viu, però poc em pensava jo què m'esperava al dia següent.

Era un dia de finals d'agost, gris i plujós. Un autocar ens va recollir per tal

de fer una visita panoràmica de Moscou, que va concloure al mausoleu. El guia ens va explicar algunes curiositats abans d'entrar, ens va advertir que ell es faria càrrec de les nostres màquines de retratar, perquè no es podien fer fotografies dins, i així, mig de broma, ens deia que els qui volíem visitar el mausoleu érem el «reducte comunista d'Occident».

Mitja hora o tres quarts de cua em van separar de les paraules bromistes del guia i de l'accés al mausoleu on es troba embalsamat el cos de Lenin. Havia hagut de deixar la meua màquina de retratar al guia, que la custodiava. Aquell escenari no es podia retratar. Vaig arribar a l'accés al mausoleu i dos soldats uniformats em van fer saber que mentre estigués allà no podia pronunciar cap paraula, perquè s'havia de guardar respecte. El cos embalsamat de Lenin dins d'una urna, impecable –un cop l'any tanquen el mausoleu uns dies, li treuen la pols i li fan els retocs pertinents– a mi em va semblar una figura de cera.

El temps que ens deixaven estar allà dintre era breu, recordo com uns cinc minuts. Però en aquells moments, i de forma cinètica, la imatge em va remetre a aquella època en què considerar que la religió era l'opi del poble feia progressista. Aquesta consigna es va activar en el meu pensament. El cos del líder de la Revolució Soviètica era allà present. Hi havia hagut el protocol de l'entrada. Tot plegat va resultar un còctel Molotov en mans de Déu. No em pregunteu per què. Senzillament aquell va ser el moment d'establir sintonia amb la seva emissora.

Vaig sortir d'aquell recinte amb una càrrega emotiva que no esperava, per-

què m'adonava d'una banda que l'aparell soviètic havia fet tota una religió del líder bolxevic, però de l'altra, establint un paral·lelisme, veia que això mateix feia la nostra cultura amb Déu. És difícil d'explicar: tot va passar en uns deu minuts, però vaig sentir que aquell Déu que se m'estava fent present havia de ser aliè a qualsevol encotillament. Dins del cor se'm manifestava un Déu nu, despul·lat d'atributs. El desconcert va començar a senyorejar en mi, perquè prenia consciència que també nosaltres, d'alguna manera, utilitzem Déu en funció de la nostra conveniència. I, si bé la religió no és l'opi del poble, tampoc no és la mestressa de Déu.

vaig ser capaç
de poder acceptar
que creure era raonable:
que Déu hagués fet
la seva criatura
amb un cor capaç
de conèixer el seu Misteri

Només cinc minuts a Moscou posaven la meua vida en una coctelera que tot just acabava de començar, perquè si això va succeir el primer dia del viatge, la resta dels dies no van mancar-me estímuls, totalment subjectius evidentment, que continuessin alimentant-la. En tot cas, tot i que la idea persistia, jo pensava que allò s'acabaria quan tornés a Barcelona, al meu context habitual, perquè el que m'estava passant no tenia cap raó de ser.

Però estava ben lluny de la realitat. Vaig tornar a Barcelona i aquell neguit no solament no va desaparèixer, sinó que, fora del context en què havia sorgit, em vaig trobar amb la necessitat de cercar nous estímuls perquè la intriga de Déu no desapareixia. Em vaig comprar una làmina, *La Santíssima Trinitat* de Rublyov, que vaig emmarcar acuradament. Situada en un lloc estratègic del meu espai de treball, em recordava les icones que havia vist a les esglésies del Kremlin. Vaig firar-me també una Bíblia (a casa no n'hi havia cap) i vaig començar a llegir, sense cap ordre ni concert, per buscar aquell Déu que tanta tabarra m'estava donant.

Entrava a les esglésies i esperava a veure si sentia alguna cosa que me'l revelés. Amb la mateixa intenció, anava a missa i em posava a prop de la porta per poder fugir si la situació ho requeria; més d'una vegada ho vaig fer, perquè de sobte m'incomodava el que s'estava fent allà. Paral·lelament, la meua raó em recriminava i em censurava contínuament aquesta conducta.

No va ser gens fàcil. Aquella lluita entre la raó, que d'altra banda Déu ens ha donat, i aquell neguit naixent que no es deixava aixafar, va ser una experiència molt dura en el seu moment, però també molt constructiva quan va arribar l'hora d'acollir el do de la clarividència de Déu.

Així va ser. El procés, fins que vaig ser capaç d'acceptar que jo era un projecte de Déu i no pas un producte de l'atzar, va durar encara dos anys. En aquest temps, tot i que intuïa que el meu camí cap a Déu, si és que hi havia d'arribar, seria de la mà de Jesucrist —entomava

així la meua pròpia formació cultural— Jesús encara no ocupava cap lloc en la meua preocupació. Recordo aquests mesos com una lluita interna molt potent entre el cervell i el cor, sense saber exactament el cor què volia, fins que vaig ser capaç de poder acceptar que creure era raonable, és a dir que era raonable que Déu hagués fet la seva criatura amb un cor capaç de conèixer el seu Misteri. Quin sentit hauria tingut, si no, la seva creació?

Acceptada l'existència del Creador de totes les coses, la meua vida, de la nit al dia i com ja he dit abans, va fer un tomb de 180°. Tot tenia una altra perspectiva que em calia anar descobrint. Jesús de Natzaret m'acompanyaria en el camí d'aquesta troballa, però em calia conèixer-lo també a Ell. És allò que jo anomeno el procés de conversió diari: havia descobert Déu, però em calia encara la conversió a Jesús. Seguint amb la meua argumentació racional (de fet no me n'he desfet mai), necessitava donar-me una explicació. Una cosa era saber que hi ha algú totalment altre que és autor de la creació i, una altra, com relacionar-me amb aquest altre que reconec, i vaig entendre que Jesús era qui em conduiria a establir la meua relació amb aquest absolut únic que acabava de descobrir.

Amb la pau interior que em produïa el fet d'haver acceptat Déu en el meu cor, i amb molta més tranquil·litat, va sorgir en mi un nou pensament. Era evident que la Veritat que jo havia copsat només és una, però ha de poder ser percebuda i compresa per tota la humanitat, atès que tots som criatures de Déu. En conseqüència, em semblava que tot

el conjunt de veritats més petites, repartides per tot el món, havien d'arraïmar-se entorn d'aquest misteri que és el Déu Creador, reconegut per totes les cultures religioses.

En aquest punt, i acceptat Jesús com el meu camí de veritat que em permetia anomenar Pare aquest Absolut, i per tant em donava una fórmula de relació amb Ell, vaig voler conèixer més coses. Diguem que el meu neguit aleshores es va concretar en una avidesa de coneixement intel·lectual que em va conduir a fer estudis de teologia a l'Institut Superior de Ciències Religioses de Barcelona.

Aquí he pogut anar coneixent més pregonament aquest tal Jesús, que no és simplement un líder religiós, sinó que resulta que és reconegut pels cristians com a Déu encarnat, segons diuen els evangelis. Sorprenent fins a l'extrem, no deixa indiferent ningú que el coneix. Diuen els llibres que va ressuscitar després de mort. I és aquest, justament, el punt d'inflexió de la fe. Es tracta d'un fet metahistòric, totalment indemostrable i del tot fora de l'espai de la raó, però precisament aquí és on rau la frontera entre la raó i la fe que ens mostra el missatge de Jesús: la confiança en el Pare i l'abandó en els seus braços, i així com Déu ressuscità Jesús d'entre els morts, així també serà la nostra pervivència després de la mort.

Efectivament, aquest és el motor de la conversió diària, perquè la vida és activa i diferent cada dia. Si ens emmirallem en Jesús, no podem deixar-lo de tenir present en cadascuna de les noves actuacions que requereix l'esdevenir quotidià i, com a teló de fons de l'esce-

nari de cada dia, hi ha d'haver el mirall de la confiança de Jesús en el Pare, i on nosaltres també ens puguem veure reflectits.

**l'Església és prou plural
com perquè tots
i cadascun de nosaltres
puguem compartir
aquella experiència
que individualment
hem fet i fem de Déu**

Si bé la fe és un do, un regal del bon Déu, i així és com ho sentim, cal treballar-la, perquè allò que creiem és tan poc tangible que la nostra pròpia contingència humana fàcilment ens portaria a perdre-ho, si no era per la gràcia. I és aquí on juga el seu gran paper la comunió de l'assemblea. La reunió d'aquells que creiem que Jesús de Natzaret és el ros-

tre de Déu, i que en el seu nom ens trobem alimenta aquesta convicció. I vet aquí el paper de l'Església. A través de la fe apostòlica, a l'entorn de la taula de l'altar, tots i cadascun de nosaltres podem quotidianament renovar el misteri de la resurrecció del Senyor Jesús.

Tot i que de vegades ens doni la sensació de monolítica, l'Església és prou plural com perquè tots i cadascun de nosaltres puguem compartir aquella experiència que individualment hem fet i fem de Déu cada dia. Això, sens dubte, supera amb escreix el pecat estructural de la nostra Església: la seva poca identificació amb el nostre món actual, que tanta feina dóna a l'Esperit Sant, però que la nostra obstruïda oïda humana no ens deixa, de vegades, percebre. Aquesta assemblea, que és l'Església, és constituïda de criatures humanes i el buf de l'Esperit segur que hi és, però potser nosaltres no el sabem escoltar prou bé.

La prova puc ser jo mateixa, que he estat gairebé 30 anys sense sentir la veu de Déu.

4. HISTÒRIA D'UNA SEDUCCIÓ

Una monja contemplativa

«No puc deixar de plorar. No sé qui sóc. No em reconec al mirall. Aquesta cara, aquest cos... no poden ser meus. Què ha estat de mi? Recorro amb la mirada lentament la meva petita cel·la i descobreixo quelcom cabdellat a terra que em mira suplicant. És el meu jo! Sóc jo! He de tornar a ell, he de tornar a ell...».

Des de la meva cel·la, una tarda de maig del 1984

M'agradaria poder dir que «en aquell moment va sonar el despertador». Però no hi havia rellotge ni estava dormint. El temps és una successió rítmica i avorrida de minuts. Estic empresonada, en un país estranger, habito un espai petit, amb poca llum, i la solitud dorm amb mi. El meu aspecte físic, tot i que una mica recuperat, diu ben clar que l'heroïna ha estat hoste habitual del meu cos.

Per això necessito tornar al meu jo original. La cura de desintoxicació està ajudant a retrobar-me a mi mateixa i a ser conscient que les emocions i actua-

cions que han regit la meva vida aquests darrers anys no són meves; no del tot, almenys.

Ara puc preguntar-me com he arribat fins aquí, què ha fet que baixi a l'infern, com el Dant. Potser també l'amor, com l'italià. Escriure la meva història forma part de la meva teràpia, tot i que no sigui fàcil. Em tremolen les mans, no sé si podré ser sincera amb mi mateixa. Porto massa temps mentint i m'espanta el què pugui llegir.

Puc remuntar-me a la meva adolescència, normal i corrent. Vaig ser una noia més aviat "bona", sentia certa inclinació per la solitud i el silenci, potser perquè vaig estar interna en un col·legi

de monges i fomentaven aquests valors. Déu era algú important a la meua vida, no el rebutjava, fins i tot va rondar pel meu cap la possibilitat d'ingressar en alguna institució. Però... bé, això li ha passat a molta gent, són coses de l'edat. Jo, com d'altres, vaig rebutjar aquesta curiosa "invitació", tot i que vaig seguir vinculada en certa mesura a Ell.

Van passar els anys i em vaig trobar a la universitat, cursant Filosofia. Allà topo amb el fet que el Déu en el qual crec frena la meua llibertat i autonomia. Només exigències, només moralismes i, per una altra banda, aquella absència palpable davant el dolor i el patiment... Influenciada pel descobriment dels filòsofs humanistes ateus, i impactada per la racionalització, Déu se m'apareix com un interrogant, com una projecció subjectiva, com una il·lusió.

no necessitava Déu,
ell no m'ajudava
en les meves recerques,
és més, em destorbava

Un Déu al qual no sento amic de la vida ja que em prohibia tot allò que distingia aleshores com a vida. Un Déu que calla davant el patiment humà, que no dóna respostes al problema del mal al món. Un Déu patrimoni d'una Església, a la qual percebo poc evangèlica, intolerant, rigorista, no comprensiva ni misericordiosa, masclista, aliada amb els rics i poderosos d'aquest món, que xocava amb la meua acusada sensibilitat per la justícia social.

Vaig començar a abandonar tota pràctica religiosa, a alliberar-me de prejudicis morals i a apartar-me de tot allò que pogués estar relacionat amb Déu i amb l'Església. Vaig començar a sentir-me lliure i a descobrir una altra vida, molt diferent de la que havia portat fins aleshores. Tenia les meves pròpies ales i volia volar, volia ser lliure i ser jo, viure per mi mateixa, sense necessitat de tanta pressió cultural, social o religiosa. Volia arribar amb les meves mans al sol. I per aconseguir-ho no necessitava Déu, ell no m'ajudava en les meves recerques, és més, em destorbava.

Durant aquest temps vaig conèixer algú que ha estat molt important en la meua vida. Li dec grans aprenentatges de la meua existència, i també el fet d'estar aquí ara, a la meua cel·la, rere els barrots. Em vaig enamorar d'un home que va ser atrapat per l'heroïna, i... no només no el vaig poder apartar de la droga sinó que em vaig enfonsar amb ell.

Van ser anys molt durs, els més durs de la meua existència. Apart de trencar la meua salut física, han aconseguit destrossar la meua identitat. Em vaig veure abocada a un abisme del qual no podia sortir. Un veritable infern. Em sentia momentàniament satisfeta i m'oblidava del meu problema. Però després queia en una desesperant tristesa que va arribar a espantar-me, ja que sentia fermament a la meua carn el menyspreu per la vida. La meua pretensió de tocar el sol va quedar com la d'Ícar: la calor va fondre la cera que subjectava les meves ales de mentida i em vaig desplomar a l'abisme.

Fa uns mesos, en tornar d'un viatge per un país de l'Àsia, vam ser detinguts per la policia i condemnats a uns anys

de presó. I aquí estic, sola, allunyada dels meus, a milers de quilòmetres de la meva família. Em sento com el fill pròdig: en un país estranger, lluny de casa, morta de fam, sense dignitat. Començo a enyorar la casa del meu Pare on durant tants anys he estat feliç, vivint en harmonia, en pau i amb amor. Estic cansada de no ser jo, cansada de fugir. No tinc sol, ni llum, no tinc llibertat per sortir al carrer, no olo la vida ni la palpo, em rodeja la desesperació, la tristesa, i comencen a sortir-me llagues d'angoixa a les mans. Aquesta maleïda solitud em corroeix l'ànima. Estic marcada per sempre.

Des de la meva cel·la, una tarda de maig de 2008

Aquella teràpia que vaig iniciar fa anys escrivint la meva història la reprenc avui. Crec que, com aleshores, em servirà per seguir la meva recerca interior. No sóc la mateixa de fa vint-i-quatre anys, tot i que també escric des d'una cel·la. Però en aquesta sí que entra el sol i des de la finestra enreixada observo la teulada del meu monestir. Sento els ocells, olo la vida i la palpo cada matinada, quan m'aixeco per posar veu als salms i als textos que milions d'homes i de dones han utilitzat per resar al llarg del temps i de l'espai. També visc amb dones, però som lliures. I, el més important: estic aprenent a conquerir la llibertat interior, l'única que compta.

Així, doncs, reprenc aquesta petita biografia. La cura de desintoxicació va fer que pogués veure'm a mi mateixa, i espantar-me d'allò que estava veient. Aleshores vaig ser conscient que no ha-

via estat aquell home qui m'havia portat a aquella situació. Ni l'ambient de la universitat, ni les amistats que havia freqüentat. Era molt més senzill i per això més complex de detectar: jo mateixa havia provocat aquesta situació, fugint de Déu com Jonàs, i em veia empassada per la balena de la desesperació i el fracàs. Déu portava anys buscant-me i jo havia escapat corrent en sentit contrari. Però era un amant gelós que no pensava abandonar el seu amor.

Aquesta situació límit –tocar fons amb la droga, la presó, prendre plena consciència de la degradació que havia suposat el meu allunyament de Déu–, va ser l'experiència decisiva que em va fer aixecar i reprendre el camí de tornada cap al Pare. Vaig percebre en la meua carn la realitat del pecat: rebug de l'Amor, mal a mi mateixa i als altres. Em vaig veure abocada a un carreró sense sortida, a les urpes del més absurd sense sentit. Així es va despertar en el meu cor una imperiosa necessitat de reconciliar-me amb Déu, que em va conduir a un armistici amb mi mateixa i amb els altres.

Necessitava ser purificada, restaurada, guarida, perdonada. Déu m'oferia un alliberament total, una tornada del desterrament al qual m'havia conduït el meu orgull. Va ser una de les experiències més belles de la meua vida: em vaig sentir inundada per la misericòrdia d'un Déu compassiu que m'acollia novament amb amor i omplia el meu cor d'una pau immensa. Vaig necessitar el desert per escoltar el crit potent d'un Déu enamorat de mi.

La meua estada a la presó va ser una etapa clau en la meua maduració huma-

na i espiritual, un temps que vaig viure amb molt dolor per la duresa que suposava però amb gran acceptació i serenor interior. En cap moment vaig sentir rebel·lia, només impotència i por. Vaig aprofitar aquell temps per reflexionar sobre la meva situació existencial i replantejar la meva vida de cara al futur.

La presó va ser per a mi una veritable escola de vida. Allà vaig entrar en contacte amb el món de la marginació i la delinqüència, desconegut per mi fins aleshores. Vaig aprendre a ser més humana, a conèixer més de prop la duresa de la vida, a compartir el patiment de les meves germanes recloses posant-me en el seu lloc i tractant de comprendre la seva situació, a no escandalitzar-me dels seus pecats, a no jutjar precipitadament, perquè l'experiència em deia que tots, en unes circumstàncies concretes, som capaços de qualsevol cosa. Vaig aprendre a ser més tolerant, més compassiva, a mirar amb ulls de misericòrdia tantes víctimes d'un sistema injust que exclou els dèbils i margina els petits. Vaig aprendre a plorar amb els qui ploren i a gaudir amb les seves alegries, a escoltar, a alleugerir ferides, i acollir vides trencades. Vaig aprendre, en definitiva, a identificar-me una mica més amb aquell Jesús al qual havia rebutjat.

Per a gairebé tothom l'experiència de la presó resulta traumàtica, frustrant. Jo sóc l'excepció que confirma la regla. Vaig sortir de la presó completament rehabilitada, en cos i esperit, sense ferides ni traumes, ja que se'm van proporcionar unes cures físiques i psíquiques que em van ajudar a guarir el meu problema de drogodependència. Penso que l'actitud que vaig adoptar

des del primer moment em va ajudar a mantenir-me sana.

El funcionament del sistema penitenciari era bo, no tenia res a veure amb allò que jo havia sentit i llegit sobre les presons i que em va terroritzar en un primer moment. Mai no vaig veure droga ni situacions de prepotència i agressivitat per part de les recluses o de les funcionàries. Aquella presó semblava un internat, estava gestionada per funcionàries de l'Estat i religioses que hi proporcionaven un toc d'humanitat. El dolor més fort va ser la meva privació de llibertat i la humiliació de sentir-me tan degradada.

L'acollida que em va donar la meva família quan vaig tornar a casa va ser com la del pare bo de la paràbola. Una veritable festa en la qual cap germà no va quedar fora. Tots celebrarem amb goig el meu retorn a la llar. Els meus pares van ser una autèntica paràbola de Déu. Mai no va sortir dels seus llavis un retret, una queixa, una paraula que sonés a recriminació. Sempre han obviat el tema per no fer-me sentir malament. Dins meu pensava: si ells que són humans i pecadors reaccionen així, com ho farà Déu, que és un Pare infinitament bo?

Durant molts anys he viscut d'aquesta experiència de perdó, he gaudit i he plorat d'emoció. El tret que més em parla de Déu és la seva misericòrdia infinita. L'he experimentada i puc donar-ne fe. Déu serà sempre per a mi Amor compassiu.

La meua vida va anar recobrant normalitat, em vaig incorporar al treball, a les pràctiques creients. Al principi tot era novetat, il·lusió, però, a mesura que passava el temps, vaig començar a sen-

tir-me insatisfeta de nou, buida: ni res ni ningú aconseguia sadollar la set que sentia de quelcom més... Un dia, sense motiu, em vaig trobar que les coses em queien de nou de les mans, la vida començava a perdre el poc sentit que aleshores tenia per a mi. Tot es va tornar negre. Ara veig que, en el mateix moment en el què les coses em queien de les mans, quedaven substituïdes per unes altres més intenses que m'envaiïen sense pretendre-ho i em van guanyar sense més esforç. Déu tornava a cridar-me, i ho feia una vegada més amb pretensió de totalitat.

Com diu sant Agustí, mentre Ell estava dins meu cridant-me, buscant-me, jo anava perduda per fora, gaudint de les coses boniques que Ell havia creat. Ell estava amb mi i jo no estava amb Ell. Em cridava, buscava la meva entrega i jo em resistia ignorant-lo, fins que el seu amor infinit va trencar la meva sordesa, va guarir la meva ceguesa i va trencar la meva resistència. Em va tocar i des d'aleshores la meva ànima l'enyora, el busca, el desitja... A mesura que anava deixant que Ell penetrés dins la meva existència, va anar apaivagant-se aquesta set de veritat i infinit que sempre vaig tenir, tot i que, de vegades, de forma latent.

Em vaig retirar a un monestir a meditar què volia Déu de mi. Necessitava fer silenci profund per escoltar la seva veu. Per fi em vaig fer capacitat i Déu es va fer un torrent de llum, en un moment concret del qual recordo el dia i l'hora. Va ser un Divendres Sant, en el moment de l'adoració de la Creu: el vaig veure allà entregat pels nostres pecats, assedegat del meu amor i ja, sense

més resistència, vaig caure als seus peus i vaig dir: «Senyor, aquí em tens, pren-me per a Tu». No puc recordar el temps que vaig romandre a aquella església, recollida, callada, plorant sense parar. Un plor serè, ple de goig, ple de pau.

Des d'aquest moment decidí vaig saber que seria totalment per a Déu i per sempre. Ja no hi havia més dubtes: finalment, havia sigut atrapada. Ell havia estat més fort i jo vaig ser vençuda. Un abisme sobre un altre abisme: sobre l'abisme de la meva misèria s'havia abocat l'abisme de la misericòrdia de Déu.

sobre l'abisme
de la meva misèria
s'havia abocat
l'abisme
de la misericòrdia de Déu

Passat un temps durant el qual em vaig dedicar a arreglar les meves coses, vaig ingressar en un monestir de vida contemplativa: les germanes em van obrir les portes acollint-me, permetent-me fer realitat el meu desig de consagrar-me per sempre a Déu.

Per fi responia al seu amor. Quin camí havia hagut de recórrer, quantes corbes i marrades per arribar al punt de partida! Però potser va ser necessari tot aquest procés per arribar a entregar-me i a descobrir la profunditat de la llibertat que dona la relació amb Déu.

Avui segueixo donant gràcies a Déu amb tot el meu cor per la seva immensa misericòrdia i lloant la seva pacient

bondat que vaig posar a prova durant la meva adolescència i joventut. Vaig passar un temps allunyada d'Ell i, malgrat tot, es va dignar cridar-me per viure amb Ell. No és desconcertant?

Puc dir amb goig i molt alt que Déu està present a la meua vida com la realitat més certa que pugui existir, i que em sento estimada incondicionalment per Ell, fins i tot en el més impresentable de mi mateixa.

Déu no pot
ni sap fer cap altra cosa
que estimar
perquè «Déu és amor»

Vaig optar per la vida contemplativa perquè tenia una gran fe en el poder transformador de l'oració i en la fecunditat d'una vida amagada amb Crist en Déu. La meua opció no va ser entesa per algunes persones que consideraven que passava d'una presó a una altra. Això només ho pot dir qui desconeix el poder alliberador de l'amor. Sé que la vida contemplativa pot ser difícil d'entendre quan hi ha tantes necessitats per atendre al món, però la seducció es tan forta que, malgrat que resulti poc racionalitzable, l'experimento com el millor que puc fer. És quelcom gratuït, inexplicable, que dóna sentit a la meua vida i en què em reconec.

Em percebo a mi mateixa com a sentinella que roman amb els braços i el cor aixecats cap a Déu, intercedint pels meus germans i germanes que carreguen a les espatlles la difícil tasca de

portar la Bona Nova a tota la gent. La meua missió és pregar a Déu, si així es pot dir, que giri el seu rostre misericordiós sobre els seus fills i filles, que miri aquesta pobre humanitat malalta amb la mateixa mirada de tendresa i misericòrdia amb la qual va mirar la dona adúltera, amb la qual va acollir Maria Magdalena, el fill pròdig i a mi mateixa. També, ser un recordatori, una presència silenciosa, un signe humil aixecat en el cor de l'Església i del món que, des del silenci i la solitud del monestir, apunta Déu, recorda la seva existència i el seu misteri i invita a escoltar-lo.

Durant les meves estones d'oració intento obrir el meu cor al Pare i acollir el seu amor compassiu per fer-lo present a través de la meua vida. Descobreixo el cor misericordiós de Jesús, a qui se li commovien les entranyes pel dolor i el patiment dels homes, i li demano que converteixi el meu cor de pedra en un cor de carn, misericordiós com el seu, ple de tendresa i de compassió, que viuri amb el patiment de tot ésser humà.

Quan has arribat a experimentar així l'amor misericordiós de Déu, quan s'ha fet durant la vida una forta experiència de salvació, quan has experimentat en la teua mateixa carn que viure d'esquena a Déu fa mal, quan s'ha sentit Déu com a gràcia alliberadora, quan t'has sentit estimada, perdonada, acollida incondicionalment, no pots romandre callada. Se sent una necessitat imperiosa de dir a tots que Déu és bo, que ens estima i ens acull malgrat el nostre pecat, que Déu no oprimeix, ni amenaça, sinó que allibera, que creure és bo, que trobar-se amb Ell és una sort. Déu no vol la nostra mort, és amic de la

vida, vol la felicitat i la sort de totes les seves criatures. Déu no pot ni sap fer cap altra cosa que estimar perquè «Déu és amor» (1 Jn 4,8).

La història de la meua vida només té un protagonista: Déu. El seu amor m'ha retornat la vida. És tan fort i poderós el seu amor que sóc incapaç d'allunyar-me d'Ell tot i saber que la meua resposta és ben pobre i el meu pecat abundant.

De vegades em vénen a la ment aquestes paraules de l'Esclusiva: «M'he deixat trobar fins i tot pels qui no preguntaven per mi; em van trobar els qui no em buscaven». (Is. 65, 1-2). Déu és tan gran que es deixa trobar fins i tot pels qui no preguntem per Ell, i de cop és capaç de dir a qualsevol: «Sóc aquí, sóc aquí...».

La meua vida és una història secreta d'amor, de seducció entre un Déu que, des de jove, m'acorrallava insistentment amb pretensió de totalitat, i la meua ànima que, espantada, fugia esmunyedissa d'algú que m'invitava a donar-me totalment. Lluita aferrissada entre Déu i jo... entre el Tot i el res... Déu, com un amant incansable, em perseguia fins atrapar-me, obstinat –com diu la Bíblia– a “arrancar-me del meu petit jar-

dí per conduir-me al desert i parlar-me allà al cor”. Un Déu més fort que jo em venia a força de seduir-me. «Em vas seduir, Senyor, i em vaig deixar seduir. Tu eres més fort i vaig resultar vençuda» (Jr. 20,8).

ens podem obstinar
en oblidar aquesta presència
que ens envaeix dia i nit,
però ja estem marcats
per un amor que no cessa
fins a atrapar-nos

I és que ens podem obstinar en oblidar aquesta presència que ens envaeix dia i nit, però ja estem marcats per un amor que no cessa fins a atrapar-nos.

«Se li van haver de formar llagues als peus pels camins de la llunyania i la degradació abans de trobar el camí cap a la casa paterna i descobrir que aquesta no era una presó sinó un espai de llibertat i perdó, de dignitat recuperada, i que al centre no hi havia un codi, sinó un cor, no un tribunal sinó una festa de música i danses».

Tot i que són pocs testimonis i molt dispersos, potser cal fixar-se en els punts següents:

1. Va tenir raó Rahner en afirmar que el cristià del segle XXI tindria una experiència de fe o no seria cristià. Els testimonis mostren la importància de l'experiència espiritual avui, quan la societat és plural i no sociològicament cristiana: sense ella es perd la fe en entrar en un altre ambient. Amb ella es manté ferma, tot i que a l'hora de formular-se sempre quedi curta.

2. Confirmen també la raó de Bonhoeffer quan parlava que estem en un món no religiós, de la distinció entre fe i religió, i que Crist pot seguir sent «Senyor també dels no religiosos».

3. La institució eclesial ha estat factor decisiu en moltes pèrdues de fe, i obstacle a l'hora de recuperar-la (tot i percebre la necessitat de la comunitat): no sap transmetre, sinó només imposar. Sembla que no li interessa comunicar l'experiència de Déu sinó salvaguardar el poder institucional i imposar la seva forma de veure a la societat.

4. Vinculació de la fe amb la crueltat del món: si Déu és amor en un món com aquest, ha de ser un amor "asimètric". I només es pot ser fidel amb una opció clara per les víctimes d'aquesta història i una lluita per la justícia per a elles.

5. Importància de les trobades: que si algú s'apropa sàpiga ser com el desconegut d'Emaús, que va fer que cremés un altre cop el cor d'aquells deixebles sense esperança.

En un *Paper* apart ampliem aquestes reflexions al voltant de les experiències de retorn a la fe.